



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR-410.001.02.2015

P/15/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2014 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Zbigniew Polak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93708 z 9 stycznia 2015 r.2. Mariusz Gorczyca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93725 z 21 stycznia 2015 r.3. Marta Wojnarska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93728 z 21 stycznia 2015 r. <p>(dowód: akta kontroli str. 1-6)</p>
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, 31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Ciećko, Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska od 23 stycznia 2007 r. (dowód: akta kontroli str. 7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena	<p>Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej: <i>WIOŚ</i>).</p> <p>Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że w 2014 r. dochody budżetu państwa zostały zrealizowane na poziomie 125,2% planu i były wyższe o 11,5% w stosunku do roku poprzedniego. NIK pozytywnie ocenia realizację przez <i>WIOŚ</i> wydatków budżetu państwa w 2014 r. Wydatki te zostały wykonane prawidłowo, co zapewniło realizację zakładanych celów przez kontrolowaną jednostkę i uzyskanie planowanych rzeczowych efektów prowadzonej przez <i>WIOŚ</i> działalności. Prawidłowo i terminowo sporządzono roczne sprawozdania budżetowe, sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w układzie zadaniowym i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2014 r.</p>
Uzasadnienie oceny	<p>Wydatki budżetowe <i>WIOŚ</i> w 2014 r. zostały zrealizowane na poziomie 99,9% planu po zmianach. Środki otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań <i>WIOŚ</i> wydatkowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, celowo i gospodarnie. W kontrolowanym okresie <i>WIOŚ</i> nie realizował wydatków z budżetu środków europejskich.</p> <p>W 2014 r. <i>WIOŚ</i> zrealizował zakładane cele i osiągnął zaplanowane wskaźniki w dwóch podstawowych obszarach swojej działalności, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none">– wykonywaniu zadań Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej: <i>PMS</i>), w ramach których liczba pomiarów i oznaczeń monitoringowych dotyczących hałasu i pól elektromagnetycznych oraz jakości powietrza i jakości wód przekroczyła założony poziom o 4,7 punktów procentowych (wykonano 94 211 pomiarów i oznaczeń wobec 90 000 planowanych),– prowadzeniu kontroli w zakresie ochrony środowiska, gdzie <i>WIOŚ</i> przeprowadził łącznie 3 324 kontrole wobec 1 900 planowanych, a zwiększenie skali działalności kontrolnej wynikało ze zmiany przepisów dotyczących gospodarowania odpadami i związanej z tym konieczności wykonywania przez <i>WIOŚ</i> nieplanowanych kontroli w tym zakresie. <p>Kontrola prawidłowości udzielenia trzech zamówień publicznych wykazała, że postępowania te przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Przeniesione</p>

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna lub negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej lub negatywnej stosuje się ocenę opisową.

środki z rezerw celowych budżetu państwa (poz. 59) na dofinansowanie zadań Państwowego Monitoringu Środowiska zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem.

Dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych sporządzonych przez WIOŚ:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

a także

- rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2014 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

są zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja ta prowadzona była w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym zawierającego wszystkie wymagane elementy/czynności określone w aktach prawnych i regulacjach wewnętrznych oraz obowiązujących standardach. W przyjętej koncepcji kontroli ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

III. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r., kontrola dochodów budżetowych w części 85/12 – województwo małopolskie została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z danymi z roku poprzedniego.

W 2014 r. WIOŚ zrealizował dochody w wysokości 697,3 tys. zł, tj. na poziomie 125,2% planu (557,0 tys. zł) i 111,5% wykonania z roku poprzedniego (625,5 tys. zł). Głównymi źródłami tych dochodów były:

- wpływy ze sprzedaży usług laboratoryjnych zleconych przez podmioty zewnętrzne, realizowane na podstawie art. 28f ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska², które w 2014 r. wyniosły 565,1 tys. zł (81% dochodów) i zostały zrealizowane na poziomie 113% planu i 97,8% wykonania z 2013 r. (rozdział 90093 *Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych, § 083 Wpływy z usług*),
- wpływy z administracyjnych kar pieniężnych za stwierdzone w trakcie kontroli naruszenia lub przekroczenie warunków korzystania ze środowiska oraz za niezapewnienie wymaganej jakości przekazywanych danych w sprawozdaniach, które w 2014 r. wyniosły 91,1 tys. zł (13,1% dochodów) i zostały zrealizowane na poziomie 227,8% planu i 472% wykonania z 2013 r. (rozdział 90014 *Inspekcja Ochrony Środowiska § 058 Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych*).

(dowód: akta kontroli str. 54-56, 97-99, 101, 102-104, 170)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności WIOŚ dotyczącej realizacji dochodów budżetu państwa w 2014 r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

² Dz. U. z 2013 r. poz. 686 ze zm.

Opis stanu
faktycznego

2. Wydatki budżetu państwa

W 2014 r. WIOŚ zrealizował wydatki budżetu państwa w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*, rozdziale 90014 *Inspekcja Ochrony Środowiska*, które wyniosły 11 845,2 tys. zł i stanowiły 99,9% planu po zmianach (11 854,8 tys. zł) oraz 99,9% wydatków wykonanych w 2013 r. (11 858,5 tys. zł).

W pierwotnej wersji planu finansowego WIOŚ na 2014 r. wydatki zostały zaplanowane w wysokości 9 757 tys. zł, z tego: 12 tys. zł świadczenia na rzecz osób fizycznych, 9 649 tys. zł wydatki bieżące jednostki budżetowej i 96 tys. zł wydatki majątkowe.³ W trakcie roku zwiększono plan wydatków WIOŚ łącznie o 2 097,8 tys. zł. We wszystkich ważniejszych paragrafach klasyfikacji budżetowej⁴ wydatki bieżące i majątkowe WIOŚ zostały wykonane na poziomie od 98,7% do 100% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 42-49, 54-61, 97, 102, 105-107, 171)

W 2014 r. plan wydatków WIOŚ nie był zwiększony środkami przeniesionymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa, natomiast na podstawie decyzji Ministra Finansów (dalej: *MF*) i zarządzeń Wojewody Małopolskiego (dalej: *Wojewody*) zwiększono ten plan środkami przeniesionymi z rezerw celowych budżetu państwa łącznie o 2 097,8 tys. zł, z tego:

- 1 900 tys. zł na dofinansowanie PMŚ w województwie małopolskim w 2014 roku⁵,
- 77,3 tys. zł na realizację zadania pn. *Współdział w budowie budynku laboratorium dla WIOŚ i Krajowego Laboratorium Referencyjnego i Wzorcującego GIOŚ w Krakowie*⁶,
- 120,5 tys. zł na uzupełnienie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników WIOŚ w związku z podniesieniem wysokości składki rentowej o 2 punkty procentowe⁷.

(dowód: akta kontroli str. 24-31)

Badaniem objęto środki przeniesione z rezerwy celowej (poz. 59) na dofinansowanie PMŚ w wysokości 1 900 tys. zł, tj. 90,6% środków rezerw celowych, które zwiększyły plan wydatków WIOŚ w 2014 r.

Potrzeba uzyskania dodatkowych środków z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 1 900 tys. zł wynikała z niezabezpieczenia w pierwotnym planie finansowym WIOŚ na 2014 r. wydatków pozwalających na pełną realizację (przez cały rok) zadań PMŚ na obszarze województwa małopolskiego. W podobny sposób planowane były wydatki WIOŚ w latach 2011-2013, w których z rezerw celowych budżetu państwa na dofinansowanie PMŚ uzyskano odpowiednio: 995 tys. zł, 3 260 tys. zł i 1 626 tys. zł.

Środki na dofinansowanie zadań PMŚ w kontrolowanym okresie uzyskano za pośrednictwem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (dalej: *WFOŚiGW*), który zgodnie z zawartą z WIOŚ umową przekazał je w I kwartale 2014 r. do Ministerstwa Finansów jako dochody budżetu państwa. Następnie na wniosek WIOŚ zostały uruchomione i przekazane Inspektoratowi środki w kwocie 1 900 tys. zł z rezerw celowych budżetu państwa (poz. 59) z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań PMŚ.

W 2013 r. WIOŚ złożył do WFOŚiGW wniosek (z 23 marca 2013 r.) o dofinansowanie PMŚ w województwie małopolskim w 2014 r. i umieszczenie zadania na liście priorytetowych przedsięwzięć. Wnioskowano o przyznanie środków w łącznej wysokości 2 083,5 tys. zł, z tego: 495 tys. zł na zakupy materiałów, 841,5 tys. zł na zakupy środków trwałych i 747 tys. zł na pokrycie innych kosztów związanych z realizacją zadania.

³ W dniu 12 lutego 2014 r. WIOŚ sporządził i przekazał Wojewodzie plan wydatków i dochodów budżetu WIOŚ na 2014 r.

⁴ §§ 4010, 4020, 4040, 4110, 4120, 4210, 4260, 4270, 4300, 4400, 4430, 4440, 6050 i 6060.

⁵ Środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 59 *Ochrona środowiska i gospodarki wodnej*, przyznane decyzją MF nr MF/RR04/000471/22404 z 13 marca 2014 r. (zarządzenie Wojewody nr 56/14 z 19 marca 2014 r.).

⁶ Środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 59 przyznane decyzją MF nr MF/RR04/001344/44338 z 22 maja 2014 r. (zarządzenie Wojewody nr 140/14 z 28 maja 2014 r.) zwiększające plan wydatków WIOŚ o 200,0 tys. zł, a następnie decyzją MF nr MF/RR04/001344/140522.K01 z 29 grudnia 2014 r. (zarządzenie Wojewody nr 520/14 z 30 grudnia 2014 r.) zmniejszające tę kwotę o 122,7 tys. zł w związku z brakiem możliwości wydatkowania w 2014 r. całej kwoty ze względu na ustalony z wykonawcą termin wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej laboratorium przypadający na marzec 2015 r.

⁷ Środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 73 *Zmiany systemowe* przyznane decyzją MF nr MF/FG02/003647 z 6 października 2014 r. (zarządzenie Wojewody nr 363/14 z 14 października 2014 r.).

W informacji przekazanej do Wydziału Finansów i Budżetu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej: MUW) 28 czerwca 2013 r. wskazano m.in., że środki na dofinansowanie PMS, otrzymywane z WFOŚiGW za pośrednictwem rezerwy celowej, zostały umieszczone na liście zadań zakwalifikowanych do dofinansowania na 2014 r. w wysokości 1 900 tys. zł, w tym 765,0 tys. zł na wydatki inwestycyjne.

W projekcie budżetu państwa na 2014 r. w układzie zadaniowym⁸, sporządzonym przez WIOŚ w zakresie zadania 12.6.W *Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska* (przekazanym do MUW 12 sierpnia 2013 r.), wskazano planowane wydatki na 2014 r. w wysokości 9 257 tys. zł, z tego 5 562 tys. zł na PMS (12.6.1.1.) oraz 3 695 tys. zł na działalność kontrolną w zakresie ochrony środowiska (12.6.1.2.). Projektowane kwoty były niższe od przewidywanego wykonania takich wydatków w 2013 r. (11 019 tys. zł) łącznie o 1 762 tys. zł (tj. 16%), w tym o 1 756 tys. zł (tj. 24%) w zakresie wydatków na PMS (przewidywane wykonanie w 2013 r. wyniosło 7 318 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 9-22, 238 - 249)

Rada Nadzorcza WFOŚiGW uchwałą z 20 grudnia 2013 r. przyznała WIOŚ dofinansowanie w wysokości 1 900 tys. zł, tj. 90% kosztów kwalifikowanych zadania (2 111,1 tys. zł) pn. *Dofinansowanie Państwowego Monitoringu Środowiska w województwie małopolskim w 2014 roku*. Dofinansowanie to zostało przyznane na podstawie art. 410c w związku z art. 400h ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹ w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej¹⁰ oraz *Zasadami udzielania i umarzania pożyczek oraz trybem i zasadami udzielania i rozliczania dotacji oraz zasadami dofinansowania zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w WFOŚiGW*. Umowa o realizację tego zadania została zawarta 23 stycznia 2014 r. (umowa nr B/011/14/15). Według zapisów tej umowy WIOŚ winien był realizować zadanie w oparciu o harmonogram rzeczowo-finansowy, w okresie od 1 stycznia do 30 listopada 2014 r. Środki finansowe miały być przekazywane na rachunek bieżący dochodów budżetowych ministra właściwego do spraw środowiska, w wysokości wynikającej z zaakceptowanych przez WFOŚiGW wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej złożonych przez WIOŚ. Termin ostatecznego rozliczenia zadania ustalono na 22 grudnia 2014 r. Aneks nr 1 z 14 sierpnia 2014 r. dokonano zmian w harmonogramie rzeczowo-finansowym, polegających na przesunięciu między pozycjami harmonogramu kwoty 10,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 23, 32-41)

W dniu 20 marca 2014 r. WIOŚ został poinformowany przez Wydział Finansów i Budżetu MUW o dokonaniu zmian w planie finansowym WIOŚ na 2014 r., polegających na zwiększeniu planu wydatków o 1 900 tys. zł ze środków rezerwy celowej przeznaczonych na dofinansowanie PMS. Zwiększenie planowanych wydatków dotyczyło: wydatków na zakupy materiałów i wyposażenia, energii, usług remontowych, pozostałych usług (§§ 4210, 4260, 4270, 4300, 4350) w kwocie 1 062 tys. zł, opłat za administrowanie i czynsze za budynki i lokale oraz inne (§§ 4400, 4430) w kwocie 185 tys. zł oraz zakupów inwestycyjnych (§ 6060) w kwocie 653 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 30-31)

Zmiana w planie finansowym związana z otrzymaniem ww. środków z rezerwy celowej w kwocie 1 900 tys. zł na dofinansowanie PMS w 2014 r. wynikała z faktycznych potrzeb, była celowa i została wprowadzona po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu wydatków. Środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i w wysokości 1 891,8 tys. zł (tj. 99,6%), w tym:

- 653,0 tys. zł (34,4%) na zakup aparatury pomiarowej, wyposażenia i sprzętu (§ 6060),

⁸ Projekt budżetu państwa na 2014 rok. Zestawienie planowanych wydatków z budżetu państwa w układzie zadaniowym na następny rok budżetowy, formularz BZ-1 wraz z opisem.

⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 226, poz. 1479.

- 559,9 tys. zł (29,5%) na zakup drobnego sprzętu laboratoryjnego, części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych, odczynników, szkła laboratoryjnego, gazów technicznych i wzorcowych (§ 4210),
- 150,0 tys. zł (7,9%) na naprawę i serwis sprzętu laboratoryjnego (§ 4270),
- 150,0 tys. zł (7,9%) na zapłatę czynszu za laboratoria (§ 4400),
- 115,0 tys. zł (6%) na zakup energii (§ 4260),
- 89,5 tys. zł (4,7%) na przeglądy okresowe i legalizacje (§ 4300),
- 63,0 tys. zł (3,3%) na zakup paliwa dla potrzeb PMŚ (§ 4210),
- 18,0 tys. zł (0,9%) na dzierżawę butli gazowych (§ 4300),
- 14,3 tys. zł (0,8%) na zakup tonerów i papieru do drukarek (§ 4210).

(dowód: akta kontroli str. 50-51, 61)

W wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn konieczności dofinansowania PMŚ ze środków WFOŚiGW poprzez rezerwę celową z budżetu państwa, Paweł Ciećko Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska podał m.in., że *limit środków na wydatki WIOŚ w 2014 r. z budżetu Wojewody był zbyt mały aby zapewnić prawidłową realizację zadań w ramach PMŚ. Ze środków budżetu Wojewody zostały zaplanowane tylko wydatki na wynagrodzenia i pochodne oraz niektóre wydatki bieżące np. odpis na Fundusz Świadczeń Socjalnych, podatki i opłaty PFRON, podatek od nieruchomości, koszty delegacji pracowników, szkolenia, usługi zdrowotne, informatyczne, prawnicze, sprzątań, ochrony mienia. Pozostałe wydatki rzeczowe na zakup np. materiałów laboratoryjnych, biurowych, paliwa, energii, czynszu, usługi łączności, naprawy i remonty, serwis i legalizacja sprzętu laboratoryjnego zaplanowane zostały na okres 5 miesięcy. Pewna grupa wydatków np. ubezpieczenie sprzętu, serwis klimatyzatorów na stacjach monitoringu nie była zaplanowana ze środków budżetu Wojewody ze względu na zbyt mały limit. Środki na wydatki majątkowe WIOŚ otrzymał w wysokości 10 % planowanych zakupów ze środków WFOŚiGW, niezbędne aby zapewnić udział własny w wydatkach na zakup sprzętu laboratoryjnego. Ponadto Kierownik kontrolowanej jednostki wskazał, że zadania PMŚ realizowano w I kwartale prawidłowo i w pełnym zakresie, a finansowane je ze środków budżetu Wojewody.*

(dowód: akta kontroli str. 94-96)

W 2014 r. WIOŚ zrealizował wydatki w łącznej wysokości 11 845,2 tys. zł, co stanowiło 99,9% wykonania wydatków w 2013 r. Wydatki WIOŚ w poszczególnych grupach ekonomicznych zostały zrealizowane w następujących kwotach:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych w wysokości 19,9 tys. zł (99,5% planu), z tego 3,8 tys. zł na zakup wody mineralnej dla pracowników WIOŚ, 6,8 tys. zł na zakup okularów leczniczych i 9,3 tys. zł na ekwiwalenty pieniężne za pranie odzieży roboczej. W porównaniu do 2013 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2014 r. były niższe o 13,3 tys. zł (40%);
- wydatki bieżące jednostek budżetowych w wysokości 10 999,1 tys. zł (99,9% planu), w tym 7 407,3 tys. zł na wynagrodzenia osobowe i pochodne (100% planu) i 3 120,5 tys. zł na zakup materiałów i usług¹¹ (99,8% planu). W porównaniu do 2013 r. wydatki bieżące ogółem w 2014 r. były wyższe o 152,1 tys. zł (1,4%), przy czym wydatki na wynagrodzenia i pochodne były niższe o 54,4 tys. zł (0,7%), a wydatki na zakup materiałów i wyposażenia – wyższe o 242,7 tys. zł (8,4%);
- wydatki majątkowe w wysokości 826,3 tys. zł (100% planu), z tego wydatki inwestycyjne (§ 6050) w wysokości 77,3 tys. zł i zakupy inwestycyjne (§ 6060) w wysokości 749,0 tys. zł. Źródłem ich finansowania były środki z budżetu państwa. W porównaniu do 2013 r. wydatki majątkowe WIOŚ w 2014 r. były niższe o 1 941,7 tys. zł (70%), w tym wydatki budżetu państwa – niższe o 152,1 tys. zł. W 2013 r. WIOŚ poniósł wydatki na realizację zadania pn. *Zwiększenie efektywności energetycznej budynków WIOŚ Delegatury w Nowym Sączu i Tarnowie* w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, ze środków

¹¹ §§ 421-440.

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 2 285,7 tys. zł (§§ 6059 i 6057). Projekt ten został zakończony i rozliczony w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 54-56, 63, 105-107, 193-196, 225-227)

W ramach wydatków inwestycyjnych w 2014 r. WIOŚ wydatkował 77,3 tys. zł na wykonanie wstępnej koncepcji budowy budynku laboratoryjnego, dokumentacji geodezyjnej oraz koncepcji programowo-przestrzennej. Wydatki te były związane z rozpoczęciem realizacji zadania inwestycyjnego pn. *Współudział w budowie budynku laboratorium dla WIOŚ w Krakowie i Krajowego Laboratorium Referencyjnego i Wzorcującego GIOŚ z siedzibą w Krakowie* finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa.

W ramach zakupów inwestycyjnych (§ 6060) w 2014 r. dokonano zakupu sprzętu laboratoryjnego za 749 tys. zł dla realizacji zadań PMŚ, w tym:

- trzy laboratoria mobilne do poboru próbek i prowadzenia badań jakości powietrza oraz wód (349,1 tys. zł), które zwiększyły możliwości pomiarowe na terenie województwa małopolskiego i spełniały wymagania programu badań stanu środowiska w zakresie oceny jego jakości,
- cztery komputery (22,8 tys. zł) dla potrzeb wdrożenia nowego systemu zbierania, przetwarzania i udostępniania danych z obszaru badań jakości powietrza oraz do nanoszenia danych na mapach cyfrowych,
- zakup sprzętu laboratoryjnego, m.in. automatyczny zestaw do oznaczania azotu Kjeldahla (80,0 tys. zł), detektor (34,4 tys. zł), automatyczny podajnik próbek (29,8 tys. zł), skruber do mineralizatora (16,8 tys. zł), dostawa kontenera pomiarowego (53,5 tys. zł), pięć sztuk modułów GSM (27,7 tys. zł), aspiratory (41,2 tys. zł).

Zakupiony sprzęt laboratoryjny zapewniał wymaganą przepisami precyzję, dokładność, pewność pomiarów i badań oraz dostosowany był do wymagań Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 191)

W 2014 r. w planie wydatków WIOŚ ujęte były również wydatki związane z utrzymaniem laboratoriów w łącznej wysokości 500 tys. zł, w tym m.in.: 136,0 tys. zł na zakup materiałów laboratoryjnych, materiałów biurowych i akcesoriów komputerowych (§ 4210), 100 tys. zł na usługi niezbędne do realizacji badań laboratoryjnych (§ 4300), 100,0 tys. zł na zakup energii (§ 4260), 100,0 tys. zł na opłaty za czynsz (§ 4400). Wysokość zaplanowanych wydatków w tym zakresie odpowiadała zaplanowanej kwocie wpływów z usług laboratoryjnych wykonywanych na zlecenie podmiotów zewnętrznych (na podstawie art. 28f ust. 5 pkt 1 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska)¹², które zostały włączone do budżetu Wojewody z tytułu przejętych zadań, które w roku 2010 były realizowane z rachunku dochodów własnych. Pismem z 12 marca 2014 r. Wydział Finansów i Budżetu MUW poinformował WIOŚ, że kwota wydatków z tytułu przejętych ww. zadań nie może w rozliczeniu rocznym przekroczyć kwoty dochodów uzyskanych w 2014 r. z tytułu realizacji tych zadań.

W 2014 r. na realizację przejętych ww. zadań wydatkowano 500,0 tys. zł (tj. do wysokości zaplanowanych dochodów w rozdziale 90093 § 0580), w tym: 85,1 tys. zł w § 4210, 86,0 tys. zł w § 4260, 105,5 tys. zł w § 4270, 92,3 tys. zł w § 4300, 106,1 tys. zł w § 4400.

(dowód: akta kontroli str. 14-17, 52, 61, 189)

Przeciętne zatrudnienie na koniec 2014 r. w WIOŚ wyniosło 147 osób (87,5% planu zatrudnienia po zmianach), z tego siedem osób zatrudnionych w statusie 01 – *osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń* (77,8% planu) i 140 osób zatrudnionych w statusie 03 – *członkowie korpusu służby cywilnej* (88,1% planu). W porównaniu do stanu na koniec 2013 r., przeciętne zatrudnienie w 2014 r. było niższe o sześć osób, z tego o jedną osobę zatrudnioną w statusie 01 i o pięć osób w statusie 03.

¹² W sporządzonym w dniu 24 czerwca 2013 r. druku RZ 14 Projekt budżetu państwa na 2014 r. WIOŚ podał planowane dochody z wpływów z usług laboratoryjnych wykonywanych na zlecenie podmiotów zewnętrznych w wysokości 500 tys. zł, uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych oraz planowane wydatki w takiej samej kwocie z przeznaczeniem na koszty rzeczowe i wydatki majątkowe związane z utrzymaniem laboratoriów.

Według stanu na koniec 2014 r. stan zatrudnienia kształtował się na poziomie 154 osób (siedem osób zatrudnionych w statusie 01 i 147 osób w statusie 03) i w stosunku do 2013 r. był wyższy o pięć osób (mniej o jedną osobę zatrudnioną w statusie 01 i więcej o sześć osób w statusie 03).

Stan zatrudnienia na koniec 2014 r. stanowił 91,7% planu zatrudnienia po zmianach, z tego 77,8% planu zatrudnienia w statusie 01 (dziewięć osób) i 92,5% planu zatrudnienia w statusie 03 (159 osób).

Wydatki na wynagrodzenia (wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) w 2014 r. wyniosły 6 284,8 tys. zł (423,4 tys. zł dla osób zatrudnionych w statusie 01 i 5 861,4 tys. zł dla osób zatrudnionych w statusie 03) i stanowiły 100% planu wydatków na wynagrodzenia w 2014 r. oraz 99,4% wydatków na wynagrodzenia wykonanych w 2013 r. (6 321,4 tys. zł).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w 2014 r. wyniosło 3 562 zł (5 040 zł dla zatrudnionych w statusie 01 i 3 488 zł w statusie 03) i w porównaniu do 2013 r. było wyższe o 119 zł, tj. 3,5% (na jednego pełnozatrudnionego w statusie 01 wyższe o 489 zł (10,7%), a na jednego pełnozatrudnionego w statusie 03 wyższe o 106 zł (3,1%)).

(dowód: akta kontroli str. 100, 112, 172)

Przeciętne zatrudnienie w 2014 r. wyniosło w WIOŚ 147 osób, co stanowiło 87,5% planowanego na ten rok poziomu zatrudnienia (tj. 168 osób w statusach 01 i 03). Równocześnie wydatki na wynagrodzenia w 2014 r. pozostały na poziomie zbliżonym do 2013 r. i wykonane zostały w 100 %.

W wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn wydatkowania 100% kwoty planowanej na wynagrodzenia przy 87,5% realizacji planu zatrudnienia i skutków tego dla realizacji zadań WIOŚ w 2014 r. Paweł Ciećko podał, że *przyczyną była trudna i nietypowa sytuacja kadrowa, która uniemożliwiła realizację w pełni planu zatrudnienia. W 2014 r. odeszło z WIOŚ 7 pracowników, a znaczny stopień absencji objął 16 pracowników (urlopy macierzyńskie 11, długotrwałe zwolnienia lekarskie 5). Podjęto działania w celu zrealizowania zadań statutowych, tj. nabór nowych pracowników i rozdzielenia zadań na innych pracowników przyznając im dodatki zadaniowe i nagrody. Jednocześnie zaistniała konieczność wypłacenia nagrody jubileuszowej i przywrócenia do pracy pracownika (co nie zostało ujęte w planie). Wojewódzki Inspektor wskazał również, że największym problemem w realizacji zadań statutowych była fluktuacja kadr i niedoświadczona i niewykwalifikowana obsada kadrowa. M.in. w 2014 r. zrealizowano ustawowy obowiązek nakładania pieniężnych kar administracyjnych za nieterminowe złożenie do Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego sprawozdań dotyczących gospodarki odpadami. Wpłynęło ok. 1000 takich spraw i załatwiono 3/4 postępowań wykorzystując stażystów i młodych pracowników. Z uwagi na brak ich merytorycznego przygotowania obciążało to także kadrę zarządzającą.*

(dowód: akta kontroli str. 159-161)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2014 r. zostały wykonane w wysokości 20,0 tys. zł i stanowiły 100% planu tych wydatków. W trakcie roku nie dokonywano zmian w planie tych wydatków. Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2014 r. były najniższe z poniesionych w latach 2010-2014 (28,3 tys. zł w 2010 r., 22,5 tys. zł w 2011 r., 26,0 tys. zł w 2012 r., 22,3 tys. zł w 2013 r. i 20,0 tys. zł w 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 8)

W 2014 r. (oraz w latach 2011 – 2013) pracownicy WIOŚ nie odbywali podróży służbowych transportem lotniczym. WIOŚ zatem nie posiada żadnych wewnętrznych procedur określających zasady rozliczania kosztów podróży służbowych liniami lotniczymi.

(dowód: akta kontroli str. 231)

Do badania wydatków WIOŚ pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności ich dokonywania w 2014 r. wylosowano 109 pozycji wydatków na kwotę 1 423,6 tys. zł.¹³

¹³ Losowanie przeprowadzono metodą MUS (prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem), przy wykorzystaniu na narzędzia informatycznego Pomocnik Kontrolera PK 5.5. Populację wydatków, z której losowana była próba stanowił zbiór dowodów/zapisów stanowiących pozapłacowe wydatki kontrolowanej jednostki, tj. z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418-420 i 444 oraz wydatków poniżej 50 zł.

Po wyłączeniu korekt i przebiegów wydatków, badaniem kontrolnym objęto 96 wylosowanych pozycji wydatków na kwotę 1 277 tys. zł, z tego wydatki majątkowe w wysokości 656,2 tys. zł, tj. 79,4% wydatków majątkowych poniesionych w 2014 r. (826,3 tys. zł) i wydatki na zakup materiałów i usług (§§ 421-430, 434-440 oraz § 443) w wysokości 620,8 tys. zł, tj. 20% tych wydatków poniesionych w 2014 r. (3 120,4 tys. zł).

Badanie wybranych do kontroli wydatków wykazało, że:

- wydatki zrealizowano zgodnie z zawartymi umowami i dokonanymi zamówieniami,
- wydatki były celowe i rzetelnie skalkulowane. Środki finansowe na dokonane zakupy ujęte były w planie finansowym WIOŚ. Główny Księgowy WIOŚ parafował umowy dotyczące dokonywanych zakupów, a także akceptował dokumenty źródłowe potwierdzające ich realizację. Przed zawarciem umowy (złożeniem zamówienia) dokonywano analizy faktycznych potrzeb w komórkach merytorycznych WIOŚ, które sporządzały informacje o planowanych zamówieniach publicznych. W przypadku zamówień publicznych, których wartość szacunkowa przekraczała 14 000 lub 30 000 euro stosowano tryby udzielania tych zamówień wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2014 r. Prawo zamówień publicznych¹⁴ (dalej: *upzp*), a w sytuacji gdy wartość ta nie przekraczała wymienionego progu przeprowadzano rozeznanie rynku potencjalnych wykonawców,
- wydatki na zakup towarów i usług (§§ 421-430, 434-440) w kwocie 596,8 tys. zł potwierdzone wybranymi do badania dokumentami były gospodarne z punktu widzenia ekonomicznego. Zakupione towary i usługi związane były z zadaniami realizowanymi przez WIOŚ. Zakupione materiały i urządzenia zostały przekazane do użytkownika,
- wydatki majątkowe w kwocie 656,2 tys. zł potwierdzone wybranymi do badania dokumentami miały podstawę prawną i zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem. Wydatki te były gospodarne i celowe. Wyboru wykonawców na zakup 2 laboratoriów mobilnych dokonano udzielając zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego przewidzianego w *upzp*. Kontrolowane środki trwale przekazano do użytkownika i prawidłowo ujęto w ewidencji środków trwałych WIOŚ,
- nie stwierdzono przypadku nieterminowych płatności,
- w przypadku trzech pozycji wydatków zastosowano procedurę przewidzianą w *upzp*, a w pozostałych przypadkach wydatku dokonano bez zastosowania tej ustawy z uwagi na przesłanki określone w art. 4 pkt 8 *upzp*.

(dowód: akta kontroli str. 62, 151-158)

W 2014 r. postępowaniem (w trybie przetargu nieograniczonego) przeprowadzonym na podstawie *upzp* objęto cztery zamówienia publiczne. Kontrolą w zakresie prawidłowości wyboru trybu wyłonienia wykonawcy i przeprowadzenia postępowania objęto trzy postępowania, tj.

- przetarg nieograniczony na pełnienie obowiązków inwestora zastępczego – inspektora nadzoru przy realizacji zadania pn. *Współdział w budowie budynku laboratorium dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony środowiska w Krakowie i Krajowego Laboratorium Referencyjnego i Wzorcującego GIOŚ z siedzibą w Krakowie*, w wyniku którego WIOŚ podpisał w dniu 8 stycznia 2015 r. z wyłonionym wykonawcą (Inwestorsko-Projektowa Spółdzielnia Pracy „Inwestprojekt”) umowę na realizację zamówienia w kwocie 184,5 tys. zł,
- przetarg nieograniczony na zakup mobilnego laboratorium do realizacji badań PMŚ (obsługa sieci automatycznego monitoringu powietrza i obsługa monitoringu wód) w wyniku którego WIOŚ podpisał w dniu 6 czerwca 2014 r. z wyłonionym wykonawcą (Auto-Specjal Spółka z o.o. Modlnica) umowę na dostawę przedmiotu zamówienia w kwocie 211,4 tys. zł,
- przetarg nieograniczony na zakup mobilnego laboratorium do realizacji badań PMŚ, w wyniku którego WIOŚ podpisał w dniu 12 maja 2014 r. z wyłonionym wykonawcą (ISUZU D&D Spółka z o.o. Wrocław) umowę na dostawę przedmiotu zamówienia w kwocie 134,7 tys. zł.

¹⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.

Łączna kwota wydatków zbadanych pod kątem prawidłowości stosowania przepisów upzp wyniosła 530,6 tys. zł. Zbadane postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zostały przeprowadzone zgodnie z wymogami tej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 64-93)

Stan zobowiązań WIOŚ na koniec 2014 r. wyniósł 577,3 tys. zł i nie były to zobowiązania wymagalne. Największe kwotowo zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego wypłaconego w 2015 r. (529,6 tys. zł). Pozostałe zobowiązania dotyczyły wydatków rzeczowych (47,7 tys. zł), z tego: zakup energii elektrycznej, ciepłej i wody (§ 4260) w wysokości 25,8 tys. zł, zakup usług informatycznych, prawniczych i sprzątanía (§ 4300) w wysokości 12,4 tys. zł i pozostałe (§§ 4360, 4270, 4210, 4350, 4280, 4140) w wysokości 9,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 219-220)

Celem realizowanego przez WIOŚ zadania 12.6. *Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska* jest ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska. W ramach tego zadania ustalony został miernik opisujący m.in. skuteczność działania WIOŚ, tj. stosunek liczby skontrolowanych podmiotów przestrzegających przepisy i warunki korzystania ze środowiska do ogólnej liczby skontrolowanych podmiotów (w %). Wartość tego miernika planowana na 2014 r. ustalona została na poziomie 67% (1270/1900). W 2014 r. osiągnięto wartość tego miernika na poziomie 53% (1489/2787), tj. niższym od docelowego o 14 punktów procentowych. Jako główne czynniki, które wpłynęły na odchylenie od planowanej wartości miernika wskazano niestabilność przepisów oraz objęcie kontrolą nowych zakładów (zmienna liczba nadzorowanych podmiotów). Obniżenie wartości miernika spowodowane zostało objęciem kontrolą nowych zakładów w związku z wprowadzeniem w życie nowych przepisów w zakresie ochrony środowiska i związane z tym niedostosowanie się ich do zmian zawartych w tych przepisach.

Realizacja tego miernika w 2014 r. wpłynęła na obszar rzeczywistości społeczno-gospodarczej, którego dotyczyło zadanie poprzez:

- ograniczenie ilości odpadów składowanych na nielegalnych wysypiskach: w rowach przydrożnych, naturalnych zagłębieniach terenu, lasach,
- ograniczenie dzikich zrzutów ścieków socjalno-bytowych, przemysłowych, opadowych do wód lub ziemi,
- ograniczenie uciążliwości nielegalnych stacji demontażu pojazdów, punktów demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W ramach zadania 12.6 i podzadania 12.6.1 *Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska* realizowane były dwa działania:

- 12.6.1.1 *Państwowy monitoring środowiska*, w ramach którego na 2014 r. zaplanowano wykonanie 90 000 pomiarów i oznaczeń monitoringowych¹⁵, a wykonano 94 211, tj. 104,7%. Wyższa realizacja tego miernika wynikała z nieuwzględnienia w planie pomiarów i oznaczeń na rzecz podmiotów zewnętrznych w oparciu o umowy cywilno-prawne (koszt tych badań zaliczany do wydatków podzadania 12.6.1). Planowane wydatki na realizację tego działania w wysokości 8 037,9 tys. zł zostały wykonane w 99,9% (8 031,0 tys. zł).
- 12.6.1.2 *Działalność kontrolna w zakresie ochrony środowiska*, w ramach którego na 2014 r. zaplanowano przeprowadzenie 1 900 kontroli¹⁶, a wykonano 3 324, tj. 175%. Wyższa realizacja tego miernika wynikała z konieczności przeprowadzenia nieplanowanych kontroli, prowadzonych na podstawie dokumentacji (zmiana przepisów ustawy o odpadach nałożyła na WIOŚ obowiązek wymierzania kar pieniężnych za nieterminowe złożenie zbiorczego zestawienia danych o odpadach według wykazu przekazanego przez marszałka województwa – z tego tytułu ukarano ok. 900 podmiotów). Planowane wydatki na realizację tego działania w wysokości 3 816,9 tys. zł wykonano w 99,9% (3 814,2 tys. zł).

¹⁵ Miernikiem realizacji tego działania była liczba wykonanych pomiarów i oznaczeń monitoringowych.

¹⁶ Miernikiem realizacji tego działania była liczba przeprowadzonych kontroli.

W ramach działania 12.6.1.1 wykonywano badania i pomiary w podsystemach monitoringu jakości powietrza, jakości wód, hałasu oraz promieniowania elektromagnetycznego, w tym realizowano czynności związane z organizowaniem, koordynowaniem i prowadzeniem badań, wykonywaniem ocen stanu środowiska oraz zachodzących w nim zmian, a także czynności związane z udostępnianiem informacji o środowisku. Produktem finalnym tych czynności były oceny jakości poszczególnych komponentów środowiska, raport o stanie środowiska w województwie oraz raporty tematyczne, a efektem końcowym (rezultatem działania) – udostępnianie danych i informacji o stanie powietrza administracji rządowej i samorządowej massmediom oraz społeczeństwu. W ramach tego działania podejmowano również czynności związane z pozyskiwaniem informacji o emisjach do powietrza oraz źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do wód lub do ziemi oraz o poborach wód. W drugim kwartale 2014 r. wprowadzono do bazy korzystania ze środowiska w systemie Ekoinfonet¹⁷ 1280 spraw (za 2013 r.) po przekazaniu kserokopii formularzy przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Produktem finalnym był roczny raport wojewódzki, a efektem końcowym – wojewódzka baza informacji o korzystaniu ze środowiska dostępna dla administracji rządowej i samorządowej.

W ramach działania 12.6.1.2 podejmowano czynności polegające na przeprowadzaniu kontroli typowych związanych z wyjazdem w teren (1 154 kontrole w 2014 r.) oraz prowadzeniu analiz wyników automonitoringowych oraz dostarczonej do WIOŚ dokumentacji (2 170 w 2014 r.). Produktem finalnym przeprowadzonych kontroli na miejscu był protokół kontroli, a efektem końcowym (rezultatem działania) – zapewnienie przestrzegania przez użytkowników środowiska przepisów z zakresu ochrony środowiska, natomiast produktem finalnym kontroli dokumentacji i analiz była adnotacja w ISWK¹⁸, a efektem końcowym (rezultatem działania) – zapewnienie prawidłowej realizacji wymagań ochrony środowiska przez prowadzących automonitoring, bądź ubiegających się o wydanie opinii, zaświadczenia itp.

(dowód: akta kontroli str. 197-206, 221-222, 228-230)

W 2014 r. sporządzono i opublikowano następujące raporty dotyczące oceny poszczególnych komponentów środowiska:

- *Pięcioletnia ocena jakości powietrza pod kątem jego zanieczyszczenia: SO₂, NO₂, NO_x, CO, benzenem, O₃, pyłem PM₁₀, pyłem 2,5 oraz As, Cd, Ni, Pb i B(a)P w województwie małopolskim* (czerwiec 2014 r.), w której dokonano klasyfikacji stref w województwie małopolskim za lata 2009-2013 na podstawie kryterium stosowanych w ocenie pięcioletniej, w celu określenia metod wykorzystywanych w rocznych ocenach jakości powietrza oraz wskazania potrzeb w zakresie prowadzenia pomiarów stężeń zanieczyszczeń w strefach, zgodnie z przepisami prawa krajowego, odpowiednich dyrektyw i decyzji UE;
- *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2013 roku* (czerwiec 2014 r.), której celem było uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym dokonanie klasyfikacji stref, wyznaczenie przestrzennych rozkładów stężeń zanieczyszczeń, niezbędnych do określenia obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (redukcji stężeń zanieczyszczeń) lub, w przypadku uznania posiadanych informacji za niewystarczające – do przeprowadzenia dodatkowych badań we wskazanych rejonach oraz wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń;
- *Informacja o przekroczeniach i ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych i alarmowych substancji w powietrzu na terenie województwa małopolskiego w 2014 roku* (czerwiec 2014 r.), na podstawie danych ze stacji monitoringu jakości powietrza w okresie ostatnich 12 miesięcy w ramach PMŚ;

¹⁷ Ekoinfonet to baza zawierająca dane o zakresie korzystania ze środowiska przez podmioty. W bazie tej znajdują się również sprawozdania, które podmioty zobowiązane są przekazywać do Marszałka Województwa właściwego ze względu na miejsce korzystania ze środowiska.

¹⁸ Informatyczny System Wspomagania Kontroli, dzięki któremu dane z kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska zapisywane są w formie cyfrowej.

- Wyniki pomiarów monitoringowych hałasu drogowego na terenie województwa małopolskiego w 2013 roku, przeprowadzonych w ramach realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2013-2015, na które składały się pomiary akustyczne obejmujące drogi, kolej oraz lotnisko;
- Wyniki badań jakości wód podziemnych przeprowadzonych przez WIOŚ w Krakowie w 2014 roku w ramach monitoringu regionalnego;
- Ocena wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia w województwie małopolskim w 2014 roku,
- Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych na terenie województwa małopolskiego w 2013 roku;
- Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2013 roku, w którym przedstawiono wpływ presji na środowisko przyrodnicze, stan poszczególnych elementów środowiska w badanych podsystemach monitoringu: jakości powietrza, stanu wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego oraz tendencje zmian zachodzących w ostatnich latach;
- Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych monitorowanych w 2013 r. w województwie małopolskim z uwzględnieniem wyników ocen z lat 2010-2012 (czerwiec 2014 r.);
- Zestawienie tabelaryczne danych do klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jednolitych częściach wód powierzchniowych oraz w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych w województwie małopolskim w 2013 r. (kwiecień i czerwiec 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 235-236)

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w WIOŚ czynności związane z działalnością kontrolną w zakresie ochrony środowiska wykonywało 44 inspektorów, którzy w 2014 r. przeprowadzili m.in. 1 154 kontrole typowe związane z wyjazdem w teren.

Średni koszt jednostkowy kontroli terenowych (z pomiarami i bez pomiarów), przeprowadzonych w 2014 r. wyniósł 1 739,69 zł, przy czym koszt jednostkowy kontroli z pomiarami wyniósł 2 344,52 zł, a kontroli bez pomiarów – 1 589,96 zł. Średni koszt jednej kontroli na osobę zatrudnioną¹⁹ wyniósł 54 259,63 zł, a średnia liczba kontroli na jednego zatrudnionego wyniosła 31,19 kontroli.²⁰

W 2014 r. WIOŚ przeprowadził łącznie 3 324 kontrole (1 154 kontrole z wyjazdem w teren i 2 170 kontrole dokumentacji), w tym 40 kontroli z pomiarami, 1,2% wszystkich kontroli.

W 2014 r. WIOŚ przeprowadził 34 kontrole instalacji energetycznego spalania paliw posiadających pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza lub pozwolenie zintegrowane, z tego cztery kontrole planowe z wyjazdem w teren oraz 30 kontroli automonitoringowych. W trakcie kontroli planowanych z wyjazdem w teren nie wykonywano kontrolnych pomiarów emisji. Dotrzymanie standardów sprawdzano na podstawie,

¹⁹ Iloraz łącznych wydatków na kontrole terenowe (z pomiarami i bez pomiarów) oraz liczby pracowników przeprowadzających kontrole.

²⁰ Przy ustalaniu kosztu kontroli nie wliczono wydatków inwestycyjnych (np. zakupów samochodów, sprzętu laboratoryjnego) jak również wydatków na remont np. laboratoriów. WIOŚ nie prowadził ewidencji czasu pracy w podziale na kontrole terenowe i inne i brak było również ewidencji kosztów w układzie kalkulacyjnym. Wyliczenia powyższego dokonano na podstawie szacunkowego czasu pracy oraz przy zastosowaniu współczynników do wyliczenia kosztów eksploatacji samochodów i sprzętu laboratoryjnego. W wyliczeniu nie uwzględniono kosztów amortyzacji sprzętu i samochodów ponieważ wyliczenia dokonano na podstawie wydatków. Składnikami kalkulacji powyższych kosztów były:

- wynagrodzenia jako rzeczywiste wynagrodzenia inspektorów wykonujących kontrole w terenie (37 etatów w przeliczeniu na pełne etaty inspektorów wykonujących kontrole w terenie) na podstawie rocznych kart wynagrodzeń powiększone o narzuty z tytułu składki ZUS i Funduszu Pracy,
- czas pracy inspektorów w terenie wg danych szacunkowych,
- koszty eksploatacji samochodów – wyliczenia dokonano po ustaleniu ilości samochodów wykorzystanych do kontroli w terenie oraz danych z ewidencji księgowej dotyczących kosztów paliwa, przeglądów i napraw, ubezpieczenia samochodów, kosztów parkowania w Krakowie,
- kosztów eksploatacji sprzętu laboratoryjnego – wyliczenia dokonano po ustaleniu ilości pomiarów i oznaczeń wykonanych na rzecz kontroli (7 % wykonanych ogółem) oraz danych dotyczących kosztów legalizacji i wzorcowania, napraw sprzętu, kosztów ubezpieczeń sprzętu oraz części zamiennych.

wykonywanego przez zakład, automonitoringu, prowadzonego zgodnie z wytycznymi w tym zakresie. Przedstawione przez zakłady wyniki nie budziły zastrzeżeń, zostały wykonane zgodnie z obowiązującą metodyką przez certyfikowane laboratoria.

Ponadto w 2014 r. WIOŚ przeprowadził dziesięć kontroli (planowych i pozaplanowych) z pomiarami w zakresie: sprawdzenia warunków korzystania ze środowiska instalacji wprowadzających do powietrza zanieczyszczenia technologiczne oraz sprawdzenia standardów imisyjnych w przypadku wystąpienia uciążliwości zapachowej z niezidentyfikowanych źródeł i pożaru.

(dowód: akta kontroli str. 229-230, 232-234)

W 2014 r. WIOŚ realizował zadania określone w *Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa małopolskiego na lata 2013-2015*. Program ten został sporządzony przez WIOŚ i zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2012 r. (zmieniony aneksem nr 1 i aneksem nr 2). Zgodnie z art. 23 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska wojewódzki program monitoringu środowiska zawiera zadania określone w wieloletnim programie opracowywanym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej państwa. Realizacja zadań na obszarze województwa małopolskiego związana jest z monitorowaniem głównych elementów środowiska dla oceny działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska oraz obowiązków raportowania o stanie poszczególnych komponentów środowiska do instytucji i agend unijnych (Komisja Europejska i Europejska Agencja Środowiska).

Program ten został w 2014 r. zrealizowany w pełnym zakresie, za wyjątkiem uruchomienia nowej stacji pomiarowej zanieczyszczenia powietrza ozonem i tlenkiem azotu oraz wykonania badań hałasu kolejowego w miejscowości Szaflary (linia kolejowa wyłączona z powodu remontu).

(dowód: akta kontroli str. 236)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności WIOŚ dotyczącej realizacji wydatków w 2014 r. nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych sporządzonych przez WIOŚ w zakresie dochodów, tj. Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych i odpowiednio Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, jak również w sprawozdaniu w zakresie operacji finansowych Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych na koniec IV kwartału 2014 r. były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej WIOŚ. W szczególności, kontrola wykazała, że:

- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-23 (w zakresie dochodów) były zgodne z sumą zapisów na koncie 130-2 *Rachunek bieżący dochodów budżetowych* oraz konta 222 *Rozliczenie dochodów budżetowych* i danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-27;
- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-27 wynikały z ewidencji księgowej prowadzonej na kontach: 130-2, 221 *Należności z tytułu dochodów budżetowych* i 226 *Należności długoterminowe*;
- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-N wynikały z ewidencji księgowej oraz dokumentacji źródłowej.

Wszystkie sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalnym oraz terminowo przekazane do Wojewody. W przypadku sprawozdania Rb-N WIOŚ dokonał korekty.

(dowód: akta kontroli str. 102-104, 108-109, 116, 119-120, 125-142, 150, 168-169, 188)

Dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych sporządzonych przez WIOŚ w zakresie wydatków, tj. Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetowych i odpowiednio Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, jak również w sprawozdaniu w zakresie operacji finansowych Rb-Z o stanie zobowiązań

wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kwartału 2014 r. były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. W szczególności kontrola wykazała, że:

- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-23 były zgodne z sumą zapisów na koncie 130 *Rachunek bieżący wydatków budżetowych* oraz konta 223 *Rozliczenie wydatków budżetowych* i danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28;
- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-28 wynikały z ewidencji księgowej kont: 130, 980 *Plan finansowy wydatków budżetowych* i 998 *Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego*;
- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-Z wynikały z ewidencji księgowej oraz dokumentacji źródłowej.

Wszystkie sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalnym i zostały terminowo przekazane do Wojewody.

Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-Z1 z wykonania wydatków z budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym za 2014 r. były zgodne z zapisami na koncie 990 *Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym* oraz z zapisami na kontach zespołu 2 *Rozrachunki i rozszczenia*. Sprawozdanie zostało sporządzone prawidłowo pod względem formalnym.

(dowód: akta kontroli str. 105-107, 110-111, 114-115, 117-118, 121-124, 143-149, 223-224)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności WIOŚ dotyczącej sporządzania sprawozdawczości budżetowej oraz w sprawozdawczości zakresie operacji finansowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje od Pana Inspektora odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Krakowie.

Kraków, 23 marca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Kontrolerzy:

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Zbigniew Polak
specjalista kontroli państwowej

Marta Wojnarska
specjalista kontroli państwowej

Mariusz Gorczyca
główny specjalista kontroli państwowej

²¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.